

Jan Baptist Driessen (20 november 1882 – 10 januari 1966)

§ 0. Inleiding

Jan Baptist Driessen werd geboren op 20 november 1882 in het dorpje Lage Mierde, dat deel uitmaakte van de gemeente Hooge en Lage Mierde (en Hulsel). In zijn geboorte akte staat zijn naam geregistreerd als “Jan B**a**btist”¹ maar omdat in alle andere documenten (zelfs in de registers van deze gemeente) Jan Baptist staat - wat het n.m.m. ook had moeten zijn - heb ik dat verder gebruikt. Zijn ouders, Francis(cus) Driessen en Theresia Dijkmans waren op 11 februari van dat jaar gehuwd. Franciscus was sedert 1877 weduwnaar met drie kinderen en Theresia bracht haar (buitenechtelijke) dochter Johanna (geb. 10-11-1871) mee.

In die tijd moest bij de naam “Johannes” duidelijk worden aangegeven om welke Johannes het ging want er waren twee belangrijke heiligen met die naam. De een was Johannes de Evangelist en de ander Johannes de Doper. Werd een kind naar deze laatste vernoemd dan kwam daar de toevoeging “Baptist” bij. Dat komt van het Latijnse *baptista*, hetgeen dopen betekent.

§ 1. Informatie zoeken

Toen ik bezig was met het schrijven van het verhaal over mijn grootvader Franciscus, de jongere broer van Jan Baptist, kreeg ik het verzoek van mijn neef Tom in Australië om voor hem de tekst op het bidprentje van Anna Catharina van Gestel, de weduwe van Franciscus te vertalen naar het Engels. Het volgende zinnetje trok mijn aandacht: “*Wij allen, blijven u en vader gedenken in onze vurige gebeden vooral uw priesterzoon in het dagelijks H. Misoffer en ook uw eerwaarde schoonbroer.*”²

Dat zinnetje suggereerde dat één van de broers van mijn grootvader Franciscus Driessen ook een geestelijke moest zijn geweest. Dat werd een mooie uitdaging.

In een registratie in de gemeenteregisters van Hooge en Lage Mierde vond ik dat zowel Jan Baptist als zijn broer Hendrikus begin twintigste eeuw naar België waren getrokken. Jan Baptist ging in 1902 naar Turnhout en Hendrikus in 1909 naar Gembloux.³ In eerste aanleg dacht ik dat het Hendrikus zou zijn, omdat in Gembloux een grote abdij was, maar ik had ook (nog) geen verdere gegevens over hem kunnen vinden.

In een *In Memoriam* over pater Frans “Canisius” Driessen (1912-1981)⁴ vond ik dat Jan Baptist in Turnhout op een Jezuïetenschool was gaan werken en later bij de Jezuïeten was ingetreden en als kok in het Jezuïetencollege Sint Jozef in Turnhout werkzaam is geweest. Nu was mij duidelijk dat Jan Baptist de “eerwaarde schoonbroer”, zoals in het bidprentje staat, moest zijn.

Eerst heb ik informatie gevraagd bij het Sint Jozefcollege van Turnhout. Daar werd ik doorverwezen naar de Jezuïeten. Ik moest een aanvraag indienen voor de toestemming om dossiers te mogen inzien. Nadat ik die toestemming had gekregen, ben ik in een studiezaal van de Universiteit van Leuven deze dossiers gaan bekijken. Er zaten niet veel zaken in. Enkele brieven, een CV, twee feestboekjes wegens zijn 50- en 60-jarige jubileum en enkele foto's. Maar toch kreeg ik wel een goed beeld van het leven van deze oud-oom van mij.

¹ zie de akte in bijlage 1

² zie bidprentje in bijlage 2 (bij de blauwe pijl)

³ zie registratie in bijlage 3

⁴ zie levensverhaal Franciscus Driessen 1886-1944

§ 2. Zijn jonge jaren

Zoals al vermeld, het dossier van Jan Baptist bij de Jezuïeten was niet uitgebreid en er zaten alleen zaken in die te maken hadden met zijn verblijf in de orde. Er waren echter ook twee feestboekjes ter gelegenheid van zijn 50- en 60-jarig jubileum als kloosterling. De familie had in een aantal liederen zijn leven bezongen en dat geeft toch ook wel een goed beeld van zijn (jonge) leven, hoewel het wellicht enigszins “gekleurd” zal zijn.

Voorbeeld van zo'n boerderij

maar weinig groeien en aardappelen stonden het meest op het menu. Het was echt een armoedig leven en de grote kinderschaar, zoals bij veel gezinnen in die tijd, maakte de zaken er niet gemakkelijker op. Ook de huisvesting was niet geweldig. Een kleine boerderij met een strooien dak, een stal voor de dieren er tegenaan gebouwd en een wc-hokje op het erf.

Jan Baptist moest, als een van de oudste jongens, zijn vader helpen op de boerderij. Het vee verzorgen en voeren, dat vee uit de wei halen en naar de stal drijven. Een paard kon vader zich niet permitteren maar een flinke koe kon ook wel een kar trekken en ploegen of eggen. Van de melk maakte zijn moeder boter dat ze, als ze een paar pond had, op de markt, zo'n drie uren lopen verderop, ging verkopen en er zeven stuivers (35 cent) voor kreeg, in die tijd toch een bedrag waar je al iets mee kon doen.

Al jong toonde Jan Baptist zijn vrome inslag. Het “opkamertje” van de boerderij was voor hem een bidkapel waar hij zich regelmatig terug trok om er te bidden en (zachtjes) te zingen.

Na zijn schooltijd (± 1896) ging hij werken bij een boer in de buurt, maar die was zo gierig dat hij er meer honger leed dan dat hij thuis wel eens had geleden. Toen de boer eens met zijn vrouw weg was, vond Tist in een verborgen kast een brood en verorberde die helemaal. Dat was meteen het einde van zijn baantje daar.

Hij trok, zoals zovele jonge (boeren)zonen in de omtrek, naar Reusel waar een aantal sigarenfabrieken werk in de aanbieding hadden. Na een wandeling van ruim een uur begon om zes uur 's-morgens het werk tot acht uur 's-avonds. De geuren en smaak van de tabaksbladeren maakten hem misselijk, maar op zaterdagmiddag (na méér dan 60 werkuren) kreeg hij wel een paar gulden voor de verrichte arbeid. Volgens de gemeentelijke registers zou mijn grootvader Franscis ook (even) met hem meegegaan zijn.⁵

Jan Baptist, of “Tist” zoals zijn familie en vrienden hem pleegden te noemen, groeide op als een jongen van zijn tijd. Regelmatig kattenkwaad uithalen en het lak hebben aan de straf die erop volgde. Zijn moeder was wel strenger dan zijn vader. Wellicht dacht die aan zijn eigen jeugd?

Op school was hij een redelijke leerling en daarnaast werkte hij hard mee op het land van zijn vader die op de schrale Kempense zandgronden probeerde als keuterboertje aan de kost te komen voor zijn omvangrijke gezin. Op die zandgronden wilde

WC hokje

⁵ zie bijlage 3 in kolom 12

§ 3. Naar België

Het begin

Jan Baptist ging op 12 juli 1902 naar Turnhout.⁶ Hij ging er werken als knecht bij het Sint Jozef college dat door de Jezuïeten werd beheerd en zij hadden daar ook een groot internaat. Hij moest er allerlei klussen doen zoals het schoonhouden van de gebouwen en de speelplaatsen. Ook in de keuken verrichtte hij hand- en spandiensten. Hier ervoer hij zijn roeping en volgde die.

Curriculum

In het dossier was een curriculum vitea⁷ aanwezig waar wel jaartallen in waren vermeld maar geen expliciete datums met dag- en maandaanduidingen. Hier vond ik ook een adres waar toen zijn broer Hendrikus woonde, die als contactpersoon in het curriculum was vermeld.

Op 13 november 1904 ging hij in noviciaat in de abdij van Drongen (zie kader). Hier werkte hij zijn tweejarige noviciaat af en kreeg er een opleiding als kok. Hij viel toen al op om zijn godsvruchtige houding door dagelijks op geregelde tijden te bidden en het brevier te lezen.

Na het afronden van zijn noviciaat ging hij op 13 november 1906 naar het Jezuïetenklooster in Lier en werkte tot 1912 als kok. In zijn dossier staat hierover niets vermeld.

In 1912 werd hij overgeplaatst naar Turnhout om - wederom bij het college waar hij al eerder werkte - eerst om als keukenknecht de kok te helpen en later er zelf als kok in de keuken met de pollepel te zwaaien.

Jan Baptist hield het in Turnhout vol tot 1936, toen hij werd overgeplaatst naar het retraitshuis van de Jezuïeten in Alken. Daar is hij - met een onderbreking in 1940/41 naar het Sint Jozef college in Aalst - tot 1957 als kok werkzaam geweest. In 1957 werd hij de kok van het Sint Franciscus Xaverius college in Borgerhout (Antwerpen). Dat is hij tot ver in 1961, toen hij bijna 80 jaar was, gebleven.

De Abdij van Drongen

De abdij, gesticht door de Norbertijnen, dateert al van de 10^e eeuw. Door een gestage groei flink uitgebreid. Medio 16^e eeuw verdreven de beeldenstormers de kloosterlingen en verwoestten de abdij grotendeels. Willem van Oranje kwam in het bezit van het klooster maar zijn erfgenamen gaven het in de 17^e eeuw weer terug. Vanaf 1638 werd in meer dan een halve eeuw het klooster geheel heropgebouwd en kwamen de Norbertijnen er weer terug. In 1837 kochten de Jezuïeten een deel van de gebouwen en vestigden er hun noviciaat (opleiding jonge Jezuïeten). In 1968 sloten ze het noviciaat. Nu is de abdij een conferentie- en bezinningscentrum.

§ 4. Drongen (latijn:Trunc)

Drongen was indertijd een zelfstandige gemeente ten westen van de stad Gent in West-Vlaanderen. Thans maakt het deel uit van de gemeente Gent en omvat het westelijke deel van de stad. Sinds de negentiende eeuw hadden de Jezuïeten hier hun opleidingsinstituut voor jonge en aankomende Jezuïeten. (zie kader)

Abdy van Drongen

Tijdens het noviciaat, dat twee jaar duurde, woonden de jonge Jezuïeten meestal in het noviciaatshuis samen en het was een tijd van wennen aan de innerlijke en uiterlijke levenswijze van de Jezuïetenorde. Gedurende deze tijd werd ook de roeping getest. Daarnaast werd uiteraard veel aandacht gegeven aan gebed en speelde de bijbel en andere geestelijke lectuur een belangrijke rol.

⁶ zie bijlage 3 achter Jan Baptist Driessen in de kolommen 16/17

⁷ zie bijlage 4

De novice maakte ook intensief kennis met het religieuze leven, de constituties en de geschiedenis van de orde.

Tenslotte werd de novice opgeleid voor algemene en bepaalde diensten die binnen de orde gedaan moesten worden.

Er werd ook de nodige tijd gependeed aan de “4 experimenten” van Ignatius, zoals een tijd werkzaamheden verrichten in een ziekenhuis en hulp verlenen aan daklozen en andere hulpbehoevenden. Voor de Jezuiten was dat noviciaatshuis tot 1968 in Drongen. Nu is die voor Nederlandse en Belgische kandidaten in Birmingham (GB).

Jezuitenklooster van Lier

tonen. Meer is er niet over deze periode in het leven van Jan Baptist te vinden.

Jan Baptist heeft zijn noviciaat in Drongen doorlopen van 12 november 1904 tot 13 november 1906. Kennelijk had hij er aanleg voor en is hij tot kok opgeleid en werd op het eind van zijn noviciaat als broederkok in de orde geregistreerd. Hij mocht zijn kookkunsten in het klooster van Lier gaan

Sint Jozefcollege Turnhout

Vanaf de zeventiende eeuw was er in Turnhout een Latijnse school. In 1845 werd aan de Jezuiten gevraagd de school over te nemen en na toestemming vanuit Rome werd het “Collegium Sancti Josephi Turnholtatum” ondergebracht in het ter beschikking gestelde H. Grafklooster in het centrum van Turnhout. Door de grote groei gedurende de opeenvolgende decennia wordt in 1935 een nieuw college gebouwd op een groot domein aan de rand van de stad. Oorspronkelijk werd er alleen secundair onderwijs gegeven. Thans wordt er ook kleuter- en lager onderwijs aangeboden. Tot 1988 werd het college bestuurd door de paters Jezuiten. Daarna trokken zij zich steeds meer terug om plaats te maken voor leken en in 2009 zijn de laatste paters vertrokken.

§ 5. Turnhout

Jan Baptist Driessen was niet meteen geroepen tot het kloosterleven. Pas in november 1904 trad hij in bij de Jezuiten. In die twee jaren voordien zal hij wel voldoende zaken gezien en gehoord hebben om zijn roeping te herkennen. Uit de feestgids ter gelegenheid van zijn 50-jarig jubileum in 1954 zongen de familieleden dat ze hem groot gelijk gaven dat hij het klooster in was gegaan om zo het povere bestaan als keuterboer te ontlopen.

Maar dat kan ook een plagerijtje zijn geweest.

Huidige Sint Jozef college Turnhout. Zicht op de hoofdingang. De groenvoorzieningen achter de gebouwen horen bij het domein.

© St Jozefcollege

Het Sint Jozef college was in 1912 nog in het centrum van Turnhout gevestigd en had in die tijd al een groot internaat. Hier werd de leer van Ignatius van Loyola strikt toegepast. Vandaag bestaat het college nog steeds als Jezuietenschool met een internaat, ook al zijn de Jezuiten er intussen weg. Het is ook nog steeds op het domein aan de rand van de stad gevestigd, waar het in 1935 werd gebouwd (zie kaderstuk).

Inmiddels is het onderwijsaanbod wel uitgebreider dan in de tijd van Jan Baptist en

zijn de activiteiten verdeeld over diverse locaties in Turnhout. Het gedachtegoed van Ignatius van Loyola wordt er nog steeds gehanteerd en de scholen staan hoog aangeschreven als onderwijsinstelling. Het heeft ook veel bekende Belgen opgeleid, zoals Dr. Janssen, de oprichter van Janssen Farmaceutica in Beerse en Prof. Edward Schillebeeckx (theoloog, hoogleraar) en Jules Taeymans (architect). De broer van deze laatste, Lode Taeymans (ook architect), is na zijn studies Jezuiet geworden.

Volgens het eerder genoemde familielied deed Jan Baptist veel voor de arme mensen in Turnhout. Hij was erg geliefd en door zijn optreden was hij voor veel Turnhoutse inwoners een graag geziene persoon en waar hij kon hielp hij de armen en de studenten waardeerden zijn kookkunsten ten volle. Ik heb hierover echter (nog) geen aanwijzingen kunnen vinden.

Ook kwamen er drie neven van hem, zonen van broer Franciscus, aan het Sint Jozefcollege studeren.⁸⁾ Dat waren Frans, Gérard en Jan Driessen.⁹⁾ Frans is later als pater Canisius priester geweest bij de Salvatorianen in Hamont (B).¹⁰⁾

Jan Baptist heeft nog juist de verhuizing naar het nieuwe college meegemaakt, want in 1936 werd hij overgeplaatst naar Alken.

Ingang en deel van het oude Sint Jozefcollege in het centrum van Turnhout. Nu is het een kleuter en lagere school. Hier was ook de Apostolieken school. De straat het nu ook Apostoliekenstraat. (foto: Michel Verhoeven)

§ 6. Alken

Retraitehuis Alken

Dit Limburgse plaatsje ligt ten zuiden van Hasselt en telt rond de 11.500 inwoners (2017). In Alken hadden de Jezuïeten hun retraitehuis waar de geestelijken van de orde zich terugtrokken om zich gedurende een retraite in afzondering voor spiritueel zelfonderzoek en geestelijke oefening te bezinnen.

Het bood vaak de gelegenheid om, al dan niet in een groep, met de hulp van een leider gedurende een aantal

dagen intensief te

mediteren. Retraites van de Jezuïeten waren gebaseerd op de “Geestelijke Oefeningen” van de Heilige Ignatius van Loyola.

Dit huis lag in het centrum van Alken, tegenover de

Het retraitehuis in Alken

Oorspronkelijk een herenhuis na 1846 gebouwd door dokter/heelmeester Joseph Simons. Na diverse bewoners/eigenaren kwamen in september 1904 de eerste Jezuïeten in het herenhuis wonen en werd het gebouw van dan af uitgebreid en omgebouwd tot retraitehuis. De Jezuïeten verwerven het pand in juni 1923. In november 1965 werd het verkocht aan de brouwerij van Alken.
Bron: geschiedkundige kring Alken.

Eetzaal Retraitehuis Alken

Rijkswachtkazerne. (zie kaderstuk). Het was een groot herenhuis dat verder werd uitgebreid tot een groot klooster met diverse zalen en een kapel.

Ook hier was hij de kok en soms waren het drukke tijden die werden afgewisseld met rustige periodes. Jan Baptist was er een eerste periode van 1936 tot 1940 als kok werkzaam. Aan de foto (zie hieronder) van de eetzaal is te zien dat er op drukke tijden heel wat monden te vullen waren.

⁸⁾ zie de leerlingenkaarten in bijlage 5

⁹⁾ zie levensverhaal Johannes Hubertus Driessen 1917-1994

¹⁰⁾ zie levensverhaal Franciscus Gerardus Johannes Driessen 1912-1981

Na een onderbreking in 1940 -1941, toen hij werkzaam was in het Sint Jozefcollege van Aalst, was hij tot 1957 weer de vaste kok van het retraitshuis in Alken.

Toen Jan Baptist in 1936 in Alken aan kwam verbleef de Jezuiet-architect Lode Taeymans al in het retraitshuis. Hij had enkele jaren terug het nieuwe Sint Jozefcollege in Turnhout ontworpen en zou nadien het Xaveriuscollege in Borgerhout nog tekenen.

Het Retraitehuis werd in 1965 verkocht en is later gesloopt om plaats te maken voor de opslag van de bierkratten van Brouwerij Cristal-Alken, thans Alken-Maes. Bier van het merk Maes is een van de populairste bieren in België.

§ 7 Borgerhout

In 1957 is Jan Baptist naar het Xaverius college in Borgerhout vertrokken. Ook hier was hij de kok die voor de paters en de studenten het eten bereidde.

Xaveriuscollege Borgerhout

Borgerhout was een gemeente tussen Antwerpen en Deurne. Sedert 1983 is het een deelgemeente in het oostelijke deel van de stad Antwerpen.

Tussen 1938 en 1940 werd daar het Xaveriuscollege van de Jezuiten gebouwd.

De architect was, zoals hiervoor al is genoemd, de Jezuiet Lode

Taeymans, telg van het roemrijke architectengeslacht Taeymans uit Turnhout. Jan Baptist heeft dus twee keer gewerkt in een nieuw gebouw dat door deze medebroeder was ontworpen.

Het Xaveriuscollege bestaat ook nog steeds. De Jezuiten zijn ook hier al weg en de school maakt nu deel uit van de scholengemeenschap Antwerpen-Oost. Aanvankelijk werd ook hier alleen secundair onderwijs gegeven en later kwamen daar het lager- en kleuteronderwijs (2014) bij.

§ 8. Emeritaat

In 1961, hij was toen bijna tachtig jaar oud, stopte hij met zijn werk als kok en keukenmeester. Hij trok zich terug in het kloostergedeelte van het Xaveriuscollege en genoot daar in alle rust van zijn laatste levensjaren.

Begin januari 1966 werd hij opgenomen in het Sint Vincentius gasthuis in Antwerpen, waar hij op 10 januari is overleden. Hij werd 83 jaar. Op 13 januari 1966 was de rouwdienst in de kerk van het Xaveriuscollege en daarna werd hij begraven op het kerkhof van Wilrijk.¹¹

Ingang Sint Vincentius Gasthuis

¹¹ zie het overlijdensbericht in bijlage 6

§ 9. De persoon Jan Baptist Driessen

Uit de weinige brieven die in het dossier zitten blijkt dat Jan Baptist een godsvruchtig mens was. Dat blijkt ook uit de teksten die gemaakt zijn voor zijn 50- en 60-jarig jubileum.

Pater J. Hoing, de secretaris van de Pater Vicaris, stuurt vanwege het 60-jarig jubileum van Jan Baptist de gelukwensen van zijn overste¹² en schrijft daar o.a. het volgende bij:

“Generaties medebroeders, onderdanen en oversten hebt ge zien voorbijgaan. Generaties hebben het ook aan u te danken dat ze in leven mochten blijven en iedere dag iets op tafel kregen, vooral dan in Turnhout, Alken en Borgerhout.

Jan Baptist in de tuin in Alken

Waarvoor we u toch nog het meest dankbaar zijn in de provincie is die stille, taaie trouw als religieus en als medebroeder, want ik geloof dat men elk ogenblik bij u mocht aankloppen.

Uw taak bij ons, dierbare broeder, is blijkbaar nog niet ten einde en we hopen u waarlijk nog lang te mogen behouden.

We bidden voor u maar na zestig jaar Sociëteit zult ge wel beter weten dan wij wat ge voor elk van ons moet vragen aan Onze Lieve Heer. We rekenen dan ook op úw gebed.”

Medebroeder L. Moereels, die met hem samenwerkte in Turnhout en later in Alken, was gevraagd om iets te vertellen over Jan Baptist naar aanleiding van zijn overlijden.¹³ Hij schrijft o.a.:

“Ja, ik was een “vriend” van Br. Driessen, d.w.z. ik heb hem steeds gekend en gewaardeerd als een goed, in-vroom religieus, een voorbeeld van echt kloosterlijke eenvoud, werkzaamheid en regelmaat.”

Verderop schrijft hij: *“wel was Broeder Driessen in zijn jongere jaren op zijn manier een voorloper b.v. voor het liturgisch meelevende*

met het kerkelijk jaar: bij mijn weten breviede hij reeds in de dertiger jaren en wel in het Nederlands. Dat hij dit nog deed in zijn oude dag – terwijl zovele opvattingen en gewoonten om hem heen zozeer veranderden – bewijst hoe trouw hij was. Een niet alledaagse eigenschap, die bij O.L.Heer wel duizend maal zal óver-wegen.”

Vervolgens zegt hij, na zich te hebben geëxcuseerd voor het feit dat zijn geheugen hem niet al te best helpt: *“...om mijn diepe waardering voor de religieuze trouw van Broeder Driessen weer te geven” en: “Voor mijn geest kristalliseert zich heel zijn persoonlijkheid rondom de grondslag van alle christelijk en religieus leven: God vóór alles en in allen gediend.”*

Toch schrijft hij ook over: *“door de ouderdom te begrijpen geringere openheid voor latere aanpassingen die bij Jan Baptist aan de oppervlakte kwamen, zoals het wegvallen van het habijt of de mindere uiterlijke eerbied voor het Tabernakel, dat in zijn ogen was vervangen door een ‘sigarenkistje’ dat hij wel te streng beoordeelde of waarvan hij de relativiteit niet meer zo goedschiks kon inzien.”*

Jan Baptist en zijn neef Jan Driessen bij broer/vader Franciscus Driessen in Vught.

¹² zie brief van pater J. Hoing in bijlage 7

¹³ zie brief van medebroeder L. Moereels in bijlage 8

Dit laatste typeert Jan Baptist wel. Aan de ene kant een goede en religieuze kloosterling die hard werkt voor zijn medebroeders en medemens maar anderzijds een eigenzinnige man met een uitgesproken eigen mening. Als hij iets wilde dan ging hij ervoor en wist vaak anderen te overtuigen van zijn gelijk.

Zoals in Alken waar het niet altijd druk was maar als er veel retraits waren, dan was het aanpoten. Omdat zijn brief niet het gewenste effect had en hij geen hulp in de keuken kreeg, omdat “die er niet zou zijn” kreeg hij zijn overste in Alken zover dat die medio 1946 een brief schreef aan de Pater Provinciaal om te benadrukken dat Broeder Driessen in de keuken dringend hulp moest krijgen, omdat hij het niet meer aan kon als het retraitshuis druk bevolkt was met retraitsgangers. De overste dringt erg aan die hulp toch te geven omdat hij niet alleen vreest voor de fysieke gezondheid van Jan Baptist (hij had iets aan zijn nieren) maar ook diens mentale gezondheid (burn-out). Jan Baptist kreeg zijn hulp in de keuken maar ook een half jaar verplichte rust.

Ook zijn bezorgdheid voor de medemens is typerend voor hem. In 1945 kreeg hij voor twee dagen toelating om zijn familie te gaan (op)zoeken. Hij spreekt in zijn brief¹⁴ aan Pater Provinciaal over zijn zoektocht en de familieleden die hij, al dan niet, heeft kunnen bereiken. Hij schreef o.a.:

“Mijn zuster en kinderen in Lage Mierde, twee kinderen ziek en gansch vervallen”. (hier heeft hij het waarschijnlijk over zus Maria, die nog kinderen thuis had)

“Mijn broer die gedood is door een granaat, zijn vrouw en kinder heb ik niet kunnen bereiken daar er geen tram of bus reide en mijn tijd te kort was.” (hier doelt hij op broer Francisc die in Cromvoirt was gesneuveld)

“mijn ander Broer is het zoo lang geleden dat ik hem gezien heb, dat zijn kinder 22 jaar zijn en die ik nog niet ken.” (ik vermoed dat hij hier zijn jongste broer Jozef bedoeld)

“mijn Broer die gedood is, heeft nog twee jongens die nog in Duitsland waren en een zoon die in den oorlog Priester is gewijd in Rome en dus ook nog niet terug is kunnen komen”

Tenslotte vraagt hij nog om toestemming een paar maanden later weer eens naar zijn familie te mogen gaan, omdat *“...het die beproefde mensen zooveel goed doet en omdat ze dan weer met moed en opgebeurd voortgaan.”*

Zolang hij kon is hij aan het werk gebleven voor zijn medebroeders en de studenten van de scholen die van zijn diensten afhankelijk waren. In 1964 heeft hij zijn 60-jarig jubileum nog mogen vieren en blijkens de feestgids is daar de familie ook bij aanwezig geweest. Ik ben wel nieuwsgierig wie dat toen (nog) waren.

Hij was de laatste van de grote kinderschaar van mijn overgrootvader Franciscus Driessen toen hij in 1966 overleed.

*Familiefoto bij broer Francisc voor hun woning
(wachtpost 18) in Vught (1937)
(Zie ook in bijlagen laatste blz. voor meer toelichting)*

¹⁴ zie brief van Jan Baptist in bijlage 9

§ 10. Epiloog

Jan Baptist ± 1965

Ondanks de karige informatie in het dossier bij de Jezuïeten heb ik een redelijke beeld kunnen krijgen van het leven van deze oudoom die vanuit een rotsvast vertrouwen in God zijn nederige taken vervulde ten behoeve van de orde der Jezuïeten en de studenten die van hem afhankelijk waren voor hun dagelijkse maaltijden.

Qua uiterlijk kan gezegd worden dat hij een echte Driessen was met de grovere wenkbrauwen, iets overhangende oogleden en rechte neus.

Hij was ook bezorgd om de medemens en in het bijzonder voor zijn familie, zoals blijkt uit zijn brief aan zijn overste vlak na de Tweede Wereldoorlog.

De Jezuïetenorde van Ignatius van Loyola

Ignatius van Loyola was de zoon van een Spaanse edelman die tijdens zijn jonge jaren een losbandig leven zou hebben geleid. Zijn levensverhaal kende een grote ommekeer in 1521 tijdens de Franse belegering van Pamplona waar hij de Spaanse troepen aanvoerde en gewond raakte zijn beide benen. Tijdens zijn ziekbed ontdekte hij verschillende bewegingen in zijn diepere affectiviteit, al naargelang de aard van de verschillende soorten literatuur die hij las. Na zijn herstel ondernam hij in 1534 een pelgrimsreis naar Palestina. Hij werd in 1537 te Venetië tot priester gewijd. Hij stichtte de *Sociëteit van Jesus*, de Jezuïetenorde in 1539. Daarom zet een jezuïet “S.J.” achter zijn naam. Ignatius overleed in 1556 en ligt in Rome begraven.

Jezuïeten richt(t)en zich op hulp verlenen aan de medemens en vooral op educatie. Ze waren in veel landen met name actief in het onderwijs. Zo konden zij hun denkbeelden op hun leerlingen overbrengen en hen opvoeden tot kritische individuen. Zij kennen als enige orde ook de vierde gelofte, nl trouw aan de paus voor de zending. Gaan waar de paus je heen stuurt. De orde heeft goede maar ook slechte tijden gekend. Medio achttiende eeuw zelfs verboden in West-Europese landen en vijftig jaar later in ere hersteld.

In de huidige tijd is hun rol in het onderwijs veel minder geworden, mede door het steeds kleiner wordende aantal leden van de orde. In sommige van hun (voormalige) colleges vinden hun (strengere) regels nog toepassing, zoals in het Sint Jozefcollege van Turnhout.

Inhoudopgave bijlagen

Nr	Blz	Omschrijvingen
	10	Inhoudsopgave bijlagen
1	11	Geboorte akte van Jan Baptist Driessen
2	11	Bidprentje Anna Catharina van Gestel
3	12	Registratie in 1900 van Franciscus Driessen en gezin
4	13	Curriculum Vitae van Jan Baptist Driessen
5	14	Leerlingenkaarten Sint Jozefcollege Turnhout
6	16	Overlijdensbericht Jan Baptist Driessen
7	17	Brief van pater J. Hoing tgv 60 jarig jubileum
8	18	Brief van L. Moereels nav overlijden Jan Baptist Driessen
9	19	1 ^e deel van de brief van Jan Baptist Driessen aan zijn overste
10	20	Foto's uit het leven van Jan Baptist Driessen
11	22	Stamboomschema Jan Baptist Driessen
12	23	Afstammingschema gezin Franciscus Driessen (1840-1923)

Bijlagen

1. Geboorte akte Jan Baptist Driessen.

Lull

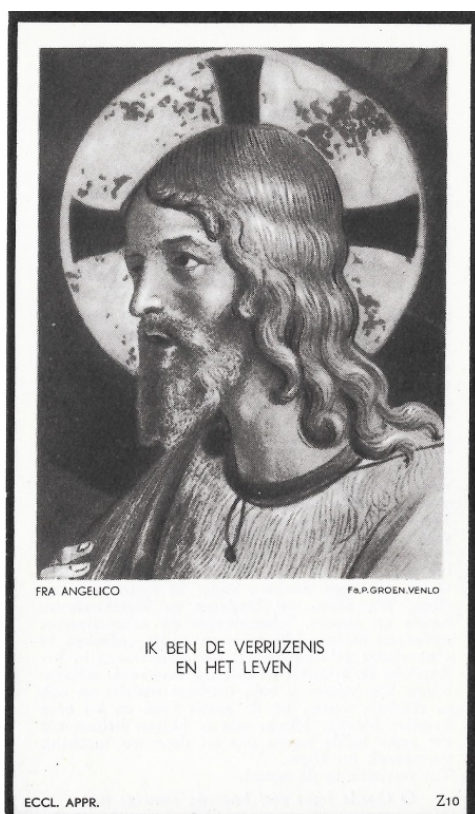
No. 27

In het jaar een duizend acht honderd twee en tachtig, den twintigsten
der maand November is voor ons Ambtenaar van den Burgerlijken Stand,
der gemeente Hooge- en Lagemierde en Hulsel, provincie Noordbrabant, verschenen
Francis Driessen
oud twaentwintig jaren, van beroep landbouwer
wonende te Lagemierde, die in tegenwoordigheid van twee getuigen, als van
Jan Dijkman oud
tweentwintig jaren, van beroep landbouwer, wonende te Lagemierde
en van Leke van der Meer oud
tweentwintig jaren, van beroep landbouwer, wonende te Lagemierde
ons heeft verklaard dat Theresa Dijkman's zyne vrouw
oud drie en dertig jaren, van beroep landbouwster, wonende te Lagemierde
aldaar bevalen is van een kind van het mann elijk geslacht geboren op maendag
den twintigsten der maand November een duizend acht honderd twee
en tachtig, om et ure des smiddags welk kind zal genaamd worden
Jan Baptist
Van welke verklaring wij de tegenwoordige akte hebben opgemaakt, die, na voorlezing, is
ondertekend door ons den Comparand en getuigen.

F. Driessen
Jan Dijkman
P. van der Meer

De Ambtenaar van den Burgerlijken Stand,
J. Lull

2. Bidprentje Anna Catharina van Gestel

Gedenk in uw H. Misoffer, H. Communie en in
uwe gebeden de ziel van zaliger

Anna Catharina van Gestel

weduwe van

FRANCIS DRIESSEN

lid van het Genootschap tot Voortplanting van
het Geloof, Sint Petrus-Liefdewerk en van het
legioen van Maria

geboren te Gilze Rijen 31 oktober 1891 en plotse-
ling overleden op 2 maart 1958 te Cromvoirt, voor-
zien van de laatste H. Sacramenten.

Gij hebt ons, O Heer, het dierbaarste genomen
wat wij op aarde bezaten, onze dierbare moeder.
Wij onderwerpen ons aan Uw H. Wil en brengen
gelaten het zware offer, Uw woord indachtig „wie
mijn leerling wil zijn, neme zijn kruis op en volg
mij na” en wij bidden „Uw wil geschiedde op
aarde zoals in de hemel!”

Een goede moeder gaf ons de Heer, een moeder die
haar kinderen leerde bidden, onze Lieve Vrouw
deed vereren en beminnen door het rozenkransgebed
waarin zij een voorbeeld bleef tot de dag van haar
zachte en stille dood.

Moeder, wij danken u voor uw vele zorgen om ons,
voor uw onvermoeide arbeidzaamheid, uw goed-
heid, uw liefde, uw vertrouwen, uw diep christe-
lijk geloof.

Groet ook onze dierbare vader in naam van ons
allen. Wij allen, uw kinderen en kleinkinderen,
broers en zusters, schoonbroers en schoonzusters,
neven en nichten blijven u en vader gedenken in
onze vurige gebeden vooral uw priesterzoon in het
dagelijks H. Misoffer en ook uw eerwaarde schoon-
broer. Wij vragen u ook, dierbare moeder en ook
u, dierbare vader, bij de goede God en bij onze
hemelse Moeder Maria, ons te blijven helpen om
uw grote liefde jegens ons en door uw machtige
voorspraak bij Hem.

Tot weerzien in de hemel.

O Goede Jezus geef haar de eeuwige rust.

3. Registratie april 1900 van het gezin van vader Franciscus Driessen.

W										Nummer van het Blad 48									
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.
Volgnummer.	Dagtekening en jaartal der inschrijving.	FAMILIENAAM (Familienaam der vrouw)	VOORNAMEN (Volgt geslachten)	Geboortedatum van het kind	Geboorteplaats van het kind	Dagtekening en jaartal der geboorte	GEBOORTEPLAATS (Met aangevinge der straat, van het huisnummer, van het huisnummer, van de woonplaats)	Geboortegemeente	Burgerlijken Staat (1. (algemeen) 2. (speciaal) van volk)	Aankomst van de ouders (1. (algemeen) 2. (speciaal) van volk)	HUIZING (Straat, gracht, enz. wijk, huisnummer)	Dagtekening en jaartal der inschrijving in de gemeente	Voorgaande woonplaats (Met aangevinge der straat, van het huisnummer, van de woonplaats)	Dagtekening en jaartal van het vertrek uit de gemeente	WAARNAAR vertrokken (Opmerkingen omtrent het vertrek)	Dagtekening en jaartal van het vertrek	Ongelukkig overleden	Opgevoerd	Aanmerkingen
1	17 Sept 1900	Driessen	Franciscus	17 Sept 1900	Turnhout	17 Sept 1900	Turnhout	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	1 Oct 1900	Driessen	Maria	1 Oct 1900	Turnhout	1 Oct 1900	Turnhout	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
3	1 Oct 1900	Driessen	Jan Baptist	1 Oct 1900	Turnhout	1 Oct 1900	Turnhout	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
4	1 Oct 1900	Driessen	Jan Baptist	1 Oct 1900	Turnhout	1 Oct 1900	Turnhout	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
5	1 Oct 1900	Driessen	Maria	1 Oct 1900	Turnhout	1 Oct 1900	Turnhout	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
6	1 Oct 1900	Driessen	Jan Baptist	1 Oct 1900	Turnhout	1 Oct 1900	Turnhout	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
7	1 Oct 1900	Driessen	Jan Baptist	1 Oct 1900	Turnhout	1 Oct 1900	Turnhout	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
8	15 Feb 1900	Driessen	Jan Baptist	15 Feb 1900	Turnhout	15 Feb 1900	Turnhout	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
9	17 Jan 1900	Driessen	Jan Baptist	17 Jan 1900	Turnhout	17 Jan 1900	Turnhout	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Vertrek van Jan Baptist naar Turnhout

Beroep van de zonen Driessen

4. Curriculum Vitae bij de Jezüieten België van Jan Baptist Driessen

Nomina IOAN. BAPTISTA Cognomen DRIESSEN

Natione Batavus Lingua familiae Nesrl. Numerus lintearius

Natus die 20/II/32 ubi? Lagemierde prov. Brab. Sept. dioec. Buscoducen

Baptizatus die in paroecia dioec.

Confirmatus die ubi?

Patris nomen Franciscus condicio opifex dies obitus 26. 6. 23

Matris nomen Maria cognomen Dyckmans dies obitus 12. 7. 33

Eorum liberi omnes, etiam defuncti (+) 3 fr. I sor

Inscriptio epistolaris familiae M. Hendrik D. Willy Staesli 76 Mariaburg

Studia in saeculo

Artes vel officia in saeculo fuit famulus in coll. nostro Turnh.

Inchoavit postulatum in domo, die

„ novitiatum in domo Trunc., die 13/II/04 1^a vota ubi? ib die 13/II/06

Artes quas didicit in Societate: ubi? anno?

Diploma?

Gradus: ubi? Turnh. Coll., die 2/2/15

Curriculum 06 (2° an^o nov.) - 12 Lirae Coq. / 12-36 Turnh. Coll. Coq. / 36-40 Alken Coq. / 40-41 Alosti Coq. / 41-57 Alken Coq. / 1957: Borgerhout Coq. Empt. - 1961 ibid. Coq. 2

Ad domest.

N. B.

Notanda de valetudine

Transgressus in Provinciam vel missionem quando?

Si rediit in saeculum, dies ~~10.1.66~~ ex qua domo? Borgerhout

Obiit die 10.1.66 in Coll. S. Fr. Xav. Borgerhout

5. Leerlingenkaarten Sint Jozefcollege Turnhout

Int.—Ext.—Apost. _____ Registernummer 2456

Naam Driessen Voornaam Francis

Geboren te Bilburg den 11-6-1912

Voornaam v. Vader _____ Beroep _____

Naam v. Moeder _____ Kinderen _____

Adres Spoorbeek, Wachtpost Alphen

Aangenomen den 1923 - 9^e.

Laatste school _____

Volgde de klassen _____

Certificaat _____ Pl. Comm. _____

H. Vormsel _____

Verlaat het College 1931

Met bestemming Apostolisch

Kaart van Frans Driessen

Int. — Ext. — Apost. P. Canisius Registernummer _____

Naam Driessen Voornaam Frans

Geboren te Bilburg den 11. 6. 12

Voornaam v. Vader _____ Beroep _____

Naam v. Moeder _____ Kinderen _____

Adres _____

Aangenomen den 1923

Laatste school _____

Volgde de klassen 9^e tot 3^e (2^e en 3^e op Ap. school)

Certificaat _____ Pl. Comm. _____

H. Vormsel _____

Verlaat het College 1932

Met bestemming Salvatoriaan

Het tweede kaartje lijkt later te zijn gemaakt toen bekend was dat Frans Driessen bij de Salvatorianen als pater Canisius werkzaam was. Uit het In Memoriam van Frans blijkt dat hij in 1935 naar Hamond ging en in 1936 naar Silezië (Breslau) waar hij pas zijn kloosternaam Canisius kreeg.

Int. ~~Ext.~~ ~~Apost.~~ Registernummer 2550

Naam Driessen Voornaam Gérardus Hub.

Geboren te Bilburg den 5-4-1915

Voornaam v. Vader _____ Beroep _____

Naam v. Moeder _____ Kinderen _____

Adres Wachtport 5 Berkel-Enschot

Aangenomen den 24.1.1924-98.

Laatste school _____

Volgde de klassen _____

Certificaat _____ Pl. Comm. _____

H. Vormsel _____

Verlaat het College 8-1-1924

Met bestemming _____

Kaart van Gérard Driessen

Int. ~~Ext.~~ ~~Apost.~~ Registernummer 2813

Naam Driessen Voornaam Jan

Geboren te Alphen (Noord) den 2-6-1914

Voornaam v. Vader _____ Beroep _____

Naam v. Moeder _____ Kinderen _____

Adres Wachtport 12, IJelvoort Bilburg

Aangenomen den aug. 1927-9.

Laatste school _____

Volgde de klassen 2.8.2.

Certificaat _____ Pl. Comm. _____

H. Vormsel _____

Verlaat het College 1937

Met bestemming apost. school

Kaart van Jan Driessen

6. Overlijdensbericht Jan Baptist Driessen

De Paters en Broeders van het Xaveriuscollege te Borgerhout
en de familie

verzoeken U in uw gebeden te willen gedenken de ziel van

EERWAARDE BROEDER

Jan Baptist DRIESSEN

van de sociëteit van Jezus

geboren te Lage Mierden (Nederland) op 20 november 1882,
ingetreden te Drongen op 12 november 1904,
en godvruchtig overleden te Antwerpen in het St. Vincentiusgasthuis
op 10 januari 1966, in het 62ste jaar van zijn kloosterleven,
gesterkt door de genademiddelen van onze Moeder de Heilige Kerk.

De rouwdienst, gevolgd door de teraardebestelling op het kerkhof te Wilrijk, zal plaats hebben op donderdag
13 januari 1966, te 10.30 uur, in de kerk van het Xaveriuscollege.

R. I. P.

Borgerhout, 10 januari 1966,
Collegelaan 36.

H. Heiremans en Zonen N.V., Begrafenissen
Sint-Janstraat 9, Borgerhout - Tel. 35.70.85

7. Brief van pater J. Hoing t.g.v. het 60-jarig jubileum van Jan Baptist Driessen

26 november 1964

Fr. Driess

Eerwaarde, dierbare Broeder Driessen,

Met deze wensen van Hoogeerwaarde Pater Vicaris stuur ik ook mijn gelukwensen bij de viering van uw zestigjarig jubileum.

Generaties medebroeders, onderdanen en oversten, hebt ge zien voorbijgaan, zo een beetje gelijk een boom die seizoenen ziet komen en gaan maar ieder jaartje een weinig groeit, ongemekt en onopvallend maar zeker.

Generaties hebben ook aan u te danken dat ze in leven mochten blijven en iedere dag iets op tafel kregen, vooral dan in Turnhout, Alken en Bergerhout.

Waarvoor we u toch nog het meest dankbaar zijn in de provincie is die stillen taaie trouw als religieus en als medebroeder, want ik geloof dat men elk ogenblik bij u mocht komen aankloppen. Uw taak bij ons, dierbare Broeder, is blijkbaar nog niet ten einde en we hopen u waarlijk nog lang te mogen behouden. We bidden voor u maar na zestig jaar Sociëteit zult ge wel beter dan wij weten wat ge voor elk van ons moet vragen aan Onze lieve Heer. We rekenen dan ook op uw gebed.

Met zeer dankbare en eerbiedige groeten,
in Christo

J. Hoing, S.J.

Eerw. Broeder J.B. Driessen, S.J.
Franciscus-Xaveriuscollege
Collegelaan 36, BORGERHOUT

8. Brief van medebroeder L. Moereels n.a.v. het overlijden van Jan Baptist Driessen

RUUSBROEGGENOOTSCHAP

POSTCHECKNR. 5071.20

TEL. (03) 32.37.11

over Br.Driessen SJ

ANTWERPEN 1,4 mei 1966
PRINSSTRAAT 17

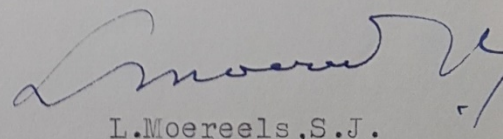
Weleerwaarde Pater, P.C.

Graag wil ik U een getuigenis geven over Br.Driessen zaliger!

Ja, ik was een "vriend" van hem, d.w.z. ik heb hem steeds gekend en gewaardeerd als een goed, in-vroom religieus, een voorbeeld van echt kloosterlijke eenvoud, werkzaamheid en regelmaat. Een eigenlijk intiemere omgang met hem heb ik nooit gehad: hij had te veel werk en bad te graag om veel nood te hebben aan ontboezemingen, denk ik. Al was ik met hem eerst te Turnhout, later ~~xxxxxxxxxxxxxxxx~~ te Alken, toch komen me geen "anekdoten" te binnen (het is dertig en meer jaren geleden...). Wel was Broeder Driessen in zijn jongere jaren, op zijn manier een voorloper b.v. voor het liturgisch meeleven met het kerkelijk jaar: bij mijn weten brevierde hij reeds in de dertigerjaren en wel in het Nederlands! Dat hij dit nog deed in zijn oude dag - terwijl zovele opvattingen en gewoonten rondom hem zozeer veranderden - bewijst hoe trouw hij was, een niet alledaagse eigenschap, die bij O.L.Heer wel duizendmaal zal óver-wegen op zekere door de ouderdom te begrijpen geringere openheid voor latere aanpassingen aan de oppervlakte (b.v. toog, minder uiterlijke eerbied voor het Tabernakel, 'n "sigarenkistje" noemde hij het me eens), die hij wel te streng beoordeelde, of waarvan hij de relativiteit niet meer zo gefschiks kon inzien.

Het spijt me, dat ik niet beter door mijn geheugen geholpen word om mijn diepe waardering voor de religieuze trouw van Broeder Driessen weer te geven. Voor mijn geest kristalliseert zich heel zijn persoonlijkheid rondom de grondslag van alle christelijk en religieus leven: God vóór alles en in allen gediend. Ik heb reden te denken, dat Br.Driessen soms uit Ruusbroec las (ik meen in mijn boek over Ruusbroec en het religieuze leven), en dan zou ik denken dat het volgende woord van onze grote Brabantse mysticus door hem goed begrepen en toegepast werd: "Wij moeten met al onze goede werken op God gericht zijn, en vanuit God op onze evenkersten: zo zullen wij met alle mensen ingaan tot God en weer uitgaan met God tot alle mensen" (II, 319).

Met mijn beste groeten in Christo,

L. Moereels, S.J.

9. Brief (1^e deel) van Jan Baptist aan zijn overste na zijn zoektocht naar familie in 1945

Zoals vele Jezüieten zette ook Jan Baptist de lijfspreuk van Ignatius bovenaan zijn brief. A.M.D.G. Ad Majorem Dei Gloria, Tot meerdere eer van God. Dit was het motto van de orde.

A.M.D.G. Alken Driessen J.B.

Erwaerd Pater Provinciaal

il dank u heel hartelijc. over eenige weelen ben ic dus twee dagen in Nederland geweest op zoek naar mijn Familie. maar heb maar een Familie. mijn vader en kinder kunnen bereiken. in Lage Mierde mijn vader en twee kinder niet. en gansd Versallen. mijn Broer die gedood is door een grenoach. zijn vrouw en kinder heb ic niet kunnen bereiken. door er geen trouw of bus reide. en mijn tijd te kort was mijn onder Broer. ic heb zoo lang geleden. dat ic hem gezien heb. dat mijn kinder 22 jaar zijn. en die ic nog niet ken. of hij mij niet. mijn tijd was te kort om in desen tijd ten allen een eventjes te kunnen sien. mijn Broer die gedood is. heeft nog twee jongens. die nog in Duits land waren. en een dochter die in den oorlog Orieuten is geweest in Rome en ic heb ook nog niet weet ic kunne komen. de Familie die ic gezien heb waren overgelid mij door te sien. en alle leed was voor een nicht wegseten en nu een Ouder van ic u willen vragen om in august of zoo. een bij mijn huison beproef de Familie van mogen gaan. te willen mij loaten weeten. als er trouw of bus rijden. is om dat het die beproefde menschen zoo veel gaed daer dat ic het u mag. ja daar voor alleen. om dat te dan een met maed en op gelend root gaan. en alle beproefing en ontbering. met elck en maed droegen. die daar om dat ic u mag om dan een bij ten te mogen gaan die ic niet heb kunne bereiken. ic krijg nu juist een lijken van Broeder van Hierop. mit Beijllan. die lijf dat hij gansch geloofd heeft dat hijna al mijn Broer en vader daer dan mijn. waer van hierop is van Strijp kindloos. en nu vraegt hij mij. of ic hem nu pleen kan willen of kunne doen. met een te gaan sien wat er van was

10. Nog enkele foto's uit het leven van Jan Baptist Driessen.

Jan Baptist met zijn broer Francis, schoonzuster Anna en hun zoon Jan in 1937, vanwege hun 25-jarige bruiloft in Vught bij wachtpost 18 van de spoorwegen.

Jan Baptist (3^e van rechts) tussen andere kloosterlingen. Naast hem (met bonnet) Frans Driessen, pater Canisius. Foto is, gelet op de woning op de achtergrond, gemaakt in Cromvoirt. Wellicht in 1958 t.g.v. overlijden Anna van Gestel.

Jan Baptist (waarschijnlijk) ook in de tuin van het retraitehuis in Alken.

Jan Baptist begin jaren 1950